

09.11.2018 N 21841/0/2-18/28

Щодо відповідальності за недотримання гарантій в оплаті праці за роботу у вечірній та нічний час

Міністерство соціальної політики розглянуло звернення стосовно відповідальності за недотримання гарантій в оплаті праці за роботу у вечірній та нічний час і повідомляє.

Згідно зі статтею [15 Закону України "Про оплату праці"](#) (далі - Закон) форми і системи оплати праці, норми праці, розцінки, тарифні сітки, схеми посадових окладів, умови запровадження та розміри надбавок, доплат, премій, винагород та інших заохочувальних, компенсаційних і гарантійних виплат встановлюються підприємствами у колективному договорі з дотриманням норм і гарантій, передбачених законодавством, генеральною та галузевими (територіальними) угодами.

Норми оплати праці за роботу у нічний час належать до мінімальних державних гарантій з оплати праці, які є обов'язковими для підприємств усіх форм власності, що використовують працю працівників у нічний час (стаття [12 Закону](#)).

Відповідно до статті [108 Кодексу законів про працю України](#) (далі - КЗпП) робота у нічний час оплачується у підвищеному розмірі, що встановлюється генеральною, галузевою (територіальною) угодами та колективними договорами, але не нижче 20 відсотків тарифної ставки (окладу) за кожну годину роботи у нічний час.

За недотримання юридичними та фізичними особами - підприємствами мінімальних державних гарантій в оплаті праці статтею [265 КЗпП](#) передбачено відповідальність у вигляді штрафу в десятикратному розмірі мінімальної заробітної плати, встановленої законом на момент виявлення порушення, за кожного працівника, щодо якого скоєно порушення.

Генеральною угодою про регулювання основних принципів і норм реалізації соціально-економічної політики і трудових відносин в Україні на 2016 - 2017 роки (далі - Генеральна угода) за роботу у нічний час - з 22 до 06 години - встановлено доплату у розмірі 35 відсотків годинної тарифної ставки (окладу та посадового окладу) за кожну годину роботи в цей час.

Разом з тим відповідно до статті [8 Закону України "Про колективні договори і угоди" від 01.07.93 р. N 3356-XII](#) (далі - Закон N 3356) в Генеральній угоді визначено, зокрема, мінімальні соціальні гарантії оплати праці та мінімальні розміри доплат і надбавок.

За наявності фінансових можливостей колективним договором підприємства може бути встановлено вищі розміри доплат, ніж визначено Генеральною та відповідними галузевими угодами.

Що стосується доплати за роботу у вечірній час, то такий вид виплат [КЗпП](#) не передбачено.

Зазначена доплата встановлюється на підприємствах, які перебувають у сфері дії Генеральної та відповідної галузевої (територіальної) угод.

Відповідно до Додатка N 3 Генеральної угоди працівникам, які працюють при багатозмінному режимі, встановлюється доплата за роботу у вечірній часу розмірі 20 відсотків тарифної ставки (окладу) за кожну годину, відпрацьовану з 18 до 22 години.

При цьому статтею [9 Закону N 3356](#) встановлено, що положення генеральної, галузевої (міжгалузевої) та територіальної угод діють безпосередньо і є обов'язковими для всіх суб'єктів, що перебувають у сфері дії сторін, які підписали угоду.

Тобто положення певної галузевої угоди поширюються на ті підприємства, уповноважені особи яких як від сторони роботодавців, так і найманих працівників (профспілок) брали участь у підписанні угоди або згодом приєдналися до неї.

Для підприємств, які при укладанні угоди не були представлені уповноваженими представниками зі сторони власника і сторони профспілки, при укладанні колективного договору обов'язковими є норми, соціальні гарантії, пільги, компенсації, встановлені законодавчими та нормативно-правовими актами на державному рівні.

Відповідно до статті [15 Закону N 3356](#) контроль за виконанням колективного договору та угоди проводиться безпосередньо сторонами, що їх уклали, або уповноваженими ними представниками.

Статтею - [41-2 Кодексу України про адміністративні правопорушення](#) встановлено, що за порушення чи невиконання зобов'язань щодо колективного договору та угоди відповідальність у вигляді штрафу від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян несуть особи, які представляють власників або уповноважені ними органи чи профспілки або інші уповноважені трудовим колективом органи, чи представники трудових колективів.

Перший заступник Міністра О. Крентовська